

Grammatisk ordliste Los geht's!

Begrep	Forklaring	Eksempel
Adjektiv	Ord som beskriver et substantiv (navn på ting, dyr, personer).	Das Haus ist groß . (Huset er stort .)
Adverb	Ord som beskriver et verb (det noen gjør eller det som hender). Adverbet sier noe mer om handlingen.	Er fährt schnell . (Han kjører fort .)
Akkusativ	Som på norsk skifter ord form etter hvor de står i setningen på tysk. Akkusativ er et kasus som brukes ved direkte objekt og ved enkelte preposisjoner.	Sie isst einen Apfel . (Hun spiser et eple .) Sie geht durch den Garten . (Hun går gjennom hagen.)
Analyse	Hvert setningsledd i en setning har sin oppgave. Du analyserer setningen for å finne de ulike leddene.	S V DO Sie hat einen Hund.
Artikkel	Viser substantivets kjønn, tall og kasus. Vi har ubestemt og bestemt artikkel.	ein Mann – der Mann (en mann – mannen) eine Sonne – die Sonne (ei sol – sola) ein Kind – das Kind (et barn – barnet) die Menschen (menneskene)
Dativ	Dativ er en kasus som brukes ved indirekte objekt og ved noen preposisjoner.	Ich schicke dir einen Brief. (Jeg sender deg et brev.) Kommst du mit mir mit? (Kommer du med meg?)
Direkte objekt (DO)	Dette leddet finner du ved å spørre: Hvem/ Kva+verbal+subjekt? Svaret du får, er direkte objekt og skal stå i akkusativ.	Sie hat einen Hund . (Hun har en hund). Hva har hun? En hund = DO
Egennavn	Navn på personer, byer, land. Skrives med stor forbokstav.	Jürgen, Deutschland, Berlin
Eiendomsord	Ord som forteller hvem som eier eller har noe.	Meine Katze ist schwarz. (Katten min er svart.)

Fellesnavn	Navn på gjenstander, begreper og annet som ikke er egennavn. På tysk skrives disse med stor forbokstav.	Auto (bil), M ädchen (jente), H und (hund)
Femininum (f)	Hunkjønn	eine Sonne – die Sonne (ei sol – sola)
Genitiv	Genitiv er et kasus som viser eieform. F.eks mannens bil. Det er den som eier noe som står i genitiv på tysk.	das Auto des Mannes (Mannens bil)
Grunntall		1 eins 2 zwei 3 drei ...
Helsetning	En setning som inneholder minst subjekt og verbal.	Ich lerne Deutsch. (Jeg lærer tysk.)
Hjelpeverb	Et hjelpeverb står ofte sammen med et hovedverb i infinitiv. Det er hovedverbet som forteller hva som skjer.	Ich will tanzen. (Jeg vil danse.)
Hovedverb	Et hovedverb forteller hva som <i>er/blir</i> , hva noen <i>gjør</i> eller hva som <i>hender</i> .	Ich tanze . (Jeg danser) Ich will tanzen . (Jeg vil danse .)
Høflighetsform	Personlig pronomen som en bruker når en vil uttrykke høflighet, for eksempel når en snakker med voksne og ukjente personer. Skrives alltid med stor forbokstav. På tysk brukes den mye oftere enn på norsk.	Wie geht es Ihnen ? (Hvordan har De det?)
Imperativ	Verbform som befaler eller oppfordrer sterkt. Husk utropstegn!	Steh auf! (Stå opp!) Geh nach Hause! (Gå hjem!)
Infinitiv	Den verbformen en kan sette infinitivsmerket foran og som er oppslagsformen i ordboka. Infinitivs-merket <i>å</i> heter på tysk <i>zu</i> .	zu fahren (å kjøre)

Kasus	Bestemt og ubestemt artikkel får ulik form etter hvilket ledd de er i setningen. Det betyr at ordene står i ulike kasus. Vi bruker lite kasus i norsk, men i tysk brukes det mye. Det finnes fire kasus på tysk: nominativ (subjektsform), akkusativ (objektsform), genitiv (eieform) og dativ (indirekte objektsform).	Hankjønn: Nominativ – der Mann Akkusativ – den Mann Dativ – dem Mann Genitiv – des Mannes
Kjønn	Substantiv, adjektiv, artikler, eiendomsord og pronomen bøyes etter kjønn: hankjønn (maskulinum), hunkjønn (femininum) eller intetkjønn (nøytrum).	der braune Hund (m) (den brune hunden) die braune Hose (f) (den brune buksa) das braune Haus (n) (det brune huset)
Konjunksjon	Konjunksjoner er ord som binder sammen setninger. Det finnes sideordnede (innleder hovedsetning) og underordnede (innleder leddsetning) konjunksjoner.	und, oder, aber, denn (og, eller, men, for) als, wenn, weil, dass (da, når, fordi, at)
Leddsetning	En leddsetning er en setning som ikke kan stå alene. På tysk står det bøyde verbet sist i en leddsetning.	Er sagt, <i>dass er Hunger hat.</i> (Han sier at han er sulten.)
Løst sammensatt verb	Dette er verb som er sammensatt av en preposisjon og et verb. Det er løst sammensatt og splittes i en setning.	anrufen: Ich rufe meine Mutter an . (Jeg ringer til moren min.) ausgehen: Er geht mit Freunden aus . (Han går ut med venner.)
Maskulinum (m)	Hankjønn	ein Mann – der Mann (en mann – mannen)
Modalt hjelpeverb	På tysk er det seks modale hjelpeverb. De står ofte sammen med et hovedverb i infinitiv. Infinitiven står da til slutt i setningen.	dürfen – få lov til können – kunne mögen – ville, like müssen – måtte sollen – skulle, burde wollen – ville Er kann gut singen . (Han kan synge fint.)

Nominativ	En kasus. Nominativ er den ubøyde grunnformen som står i ordboken.	Der Junge spielt Tennis. (Gutten spiller tennis.)
Nøytrum (n)	Intetkjønn	ein Haus – das Haus (et hus – huset)
Omlyd	Vokaler får tødler (a – ä, u – ü, o – ö) eller e blir til i/ie. Dette skjer i presens av sterke verb eller i flertall av substantiv.	ich fahre – du fährst (jeg kjører – du kjører) ein Buch – Bücher (ei bok – bøker)
Ordenstall	Ordenstall blir bøyd som adjektiv på tysk.	erste (første) 2. zweite (andre) 3. dritte (tredje) ...
Ordstilling	Hvordan de ulike leddene i setningen er plassert i forhold til hverandre. På tysk står av og til verbet eller deler av verbet sist i setningen.	Ich will ein Buch kaufen. (Jeg vil kjøpe ei bok.)
Perfektum partisipp	Perfektum partisipp danner sammen med et hjelpeverb verbtida perfektum. Perfektum partisipp står oftest sist i helsetningen og blir ikke bøyd. Perfektum partisipp av svake verb dannes av: ge + verbstamme + t Perfektum av sterke verb dannes av: ge + verbstamme + en	Ich habe das Buch gekauft . (Jeg har kjøpt boka.) Ich habe das Buch gelesen . (Jeg har lest boka.)
Preposisjon	Preposisjoner beskriver hvor noe befinner seg (f.eks <i>i, på, bak, under</i>). De bestemmer også ulike kasus.	Das Buch liegt auf dem Tisch. (Boka ligger på bordet.)
Presens perfektum	Verbtid som beskriver noe som har skjedd (<i>har</i> -form). Består av hjelpeverb og hovedverb. Hoved verbet står sist i setningen.	Wir haben einen Film gesehen . (Vi har sett en film.)

Personending	På tysk får verbet ending etter personen det står til. På norsk er den lik i alle personer.	ich spiele du spiel st er, sie, es spiel t wir spiel en ihr spiel t sie spiel en (jeg leker, du leker, hun leker, ...)
Personlig pronomen	Pronomenet står i stedet for eller viser til et substantiv: Per spiser -> han spiser.	ich, du, er, sie, wir osv. (jeg, du, han, min, vi)
Plural	Flertall	Die Kinder spielen. (Barna leker.)
Predikativ	Predikativet peker tilbake på subjektet eller er det samme som subjektet. Det står etter verbene <i>zu sein</i> , <i>zu werden</i> og <i>zu bleiben</i> . På tysk står det alltid i nominativ, dvs. vi bøyer det ikke.	Das Auto ist alt . (Bilen er gammel .)
Presens	Verbtid som uttrykker nåtid.	Wir schreiben einen Brief. (Vi skriver et brev.)
Preteritum	Verbtid som uttrykker fortid. Preteritum blir mest brukt i skriftspråket på tysk.	Wir schrieben einen Brief. (Vi skrev et brev.)
Relativpronomen	Relativpronomenet <i>som</i> kan ikke utelates på tysk. Det ser ut som bestemt artikkel og bøyes i ulike kasus, alt etter hvilken funksjon det har i setningen.	Der Lehrer, der da steht, unterrichtet Deutsch. (Læreren som står der, underviser i tysk.)
Setningsledd	En setning er bygd opp av ulike ledd som har bestemte funksjoner i setningen (subjekt, verbal, objekt osv.).	<i>Subjekt Verbal Objekt</i> Ich esse einen Apfel. (Jeg spiser et eple.)
Singular	Entall	Das Kind spielt. (Barnet leker.)
Spørreord	Ord som viser at det dreier seg om et spørsmål.	For eksempel Wer? (Hvem?) Wo? (Hvor?) Warum? (Hvorfor?)

Spørresetning	Setning som uttrykker et spørsmål.	Wer bist du? (Hvem er du?) Kommst du? (Kommer du?)
Sterkt verb	Verb deles både på norsk og tysk i sterke og svake. De sterke verbene skifter ofte vokal, mens de svake ikke gjør det. De sterke verbene må vi lære – akkurat som på engelsk.	ich fahre – du fährst (jeg kjører – du kjører)
Subjekt (S)	Det leddet i setningen som utfører handlingen. Subjektet står i nominativ.	Hvem + verbal? Sie liest. (Hun leser.) Wer liest? (Hvem leser?) Sie = subjekt
Substantiv	Navn på ting, dyr, personer og begreper (ord som du på norsk kan sette en, ei eller et foran). På tysk skrives substantivene med stor forbokstav!	ein Hund (en hund) ein Haus (et hus) eine Sonne (ei sol)
Svakt verb	Verb deles både på norsk og tysk i sterke og svake. De svake skifter ikke vokal.	ich kaufe – du kaufst (jeg kjøper – du kjøper) ich spiele – du spielst (jeg leker – du leker)
Verbstamme	Den formen du har når du fjerner endingen på infinitiven. Som oftest er endingen på tysk -en, men noen har bare endingen -n.	zu trink -en (å drikk -e) zu lächel -n (å smile)
Verbal (V)	Verbalet er det leddet i setningen som beskriver hva som blir gjort – altså verbet i setningen.	Hva skjer/gjøres? Sie liest. (Hun leser.) Hva gjør hun? liest = verbal